

Seriál LN – V malé jihlavské dílně vznikají rukou jedné autorky šité hračky za statisíce korun ročně

Každá hračka od Heli je originál

Učení na pánskou krejčovou přechala **Helena Foltánová** jen se sebezapřením, přesto nakonec za šicím strojem skončila a už dvacet let na něj nedá dopustit. Pod jejími rukama a pod značkou Heli vznikají v Jihlavě svérázné ručně šité hračky. Brzy se objeví také v jihlavské zoo.

EVA FRYŠÁROVÁ

Těžko uvěřit, že se v malé dílničce, která může mít nanejvýš pět krát pět metrů, rodí i takové věci jako desetimetrová stonožka. Helena Foltánová si ale nestěžuje, a to ani přesto, že tu docela běžně tráví dvanáct hodin denně. Mezi vlastnoručně vyrobenými hračkami, dekami a kabelkami, ale i kusy látek a stříhů, je útulo.

Helena Foltánová si zakládá na tom, že každý výrobek prošel jejím rukama. Jediného, koho ke svým hračkám pustí, je její nevlastní matka Zdena, která pomáhá s vystřihováním a předšíváním drobných součástí. Pravda, nejstarší syn si vycpávaním hraček před lety vydělal na svůj první počítač. Občas přidá ruku k dílu manžel a nejmladší syn Jan se pustil do obchodu a marketingu.

„Snyové si představovali, že tu jednou bude sedět pět švadlen a budou hmotout hračky, kasičky se bude plnit a já na to budu jen dohlížet. To jsem je rychle vyvedla z omylu,“ říká Foltánová. „Nechci ztratit originalitu. Už jsem si párkrát zkusila nechat někomu ušít hračku, ale měla absolutně jiný výraz. Jsem workoholik a moc mě to baví,“ přiznává.

Hračky, které nikdo jiný nemá

V sortimentu rodinného podniku Heli vládnou různá zvířátka, postavičky, ale i hry, třeba kuželky. Ty dokonce získaly ocenění Správná hračka, kde mají rozhodující slovo nejen vytváření, ale především děti z mateřské školy. Momentálně Foltánová pracuje na exotických zvířatech pro jihlavskou zoologickou zahradu, postavami s pirátskou tematikou zásobuje místní volnočasové centrum, těmi s čertovskou zase pohádkové peklo v Hlinsku.

Nově se nabídka rozšířila o látkové tašky. Firmy či kluby si u ní nechávají šít maskoty. Objednávky přicházejí i ze Slovenska a na poslední dovolené z Austrálie. Měsíčně v Heli vytvoří kolem čtyř stovek hraček, za loňský rok už stekl obrát téměř půl milionu korun, letos se očekává dvojnásobek. Zakázková výroba momen-

Neškodí zdraví. Hračky Heleny Foltánové procházejí přísnými testy. „Když je dítě žužlá, z látky se nesmí nic uvolňovat,“ říká.

FOTO MAJRA - PETR LEMBERK (3×)

Na šicím stroji se nejprve na látku přišívají drobnější dekorace

Zádné kopírování. Konkrétní pohádkovou postavu vám autorka nevytvoří.

Pokud neobdrží Helena Foltánová jiný návrh, dostává prostor její fantazie. To je začátek každé hračky. Svou představu přenesla na papír a podle této šablony vznikají stříhy. Už na začátku se jí

BYZNYS
žije!
Ruční výroba
hraček

osvědčily látky, které používají firmy vytvářející žaloumný nábytek, tedy potahy na sedačky povětšinou pocházející z České republiky. Pochvaluje si nejen jejich originalitu, ale také to, že hodné vydrží a dobře se s nimi pracuje. Navíc v posledních letech dispo-

si i širokou barevnou škálu. A ještě jednu obrovskou výhodu mají: jsou nezávadné. Hračky neobsahují žádné plastové součástky a i díky tomu jsou vhodné pro děti bez omezení věku.

„Máme certifikát o nezávadnosti, pro jehož získání musejí výrobky obstát u přísných testech. Hračky prošly třemi stroji, jsou zkušeny na sliny. Když je dítě žužlá, z látky se nesmí nic uvolňovat. I lepidlo je speciální,“ vyjmenovává Helena Foltánová.

Poslední šev ručně

Pak přichází na řadu poloprůmyslový šicí stroj; nejprve se na látku přišívají drobnější dekorace, poté následně vzniká finální tvar. Ten se následně ručně vycpává polyestrovým roumem, které se používá například jako výplň sedaček. Po-

slední šev dělá autorka ručně. „Je to taková moje značka. Každá hračka je zašitá v ruce a stehy jsou tam vidět. To mi můj tatínek hodně kritizoval a občas se nad tím někdo ze zákazníků pozastaví. Ale to je záměr. Jednak chci, aby byla na hračce vidět ruční práce, jednak bych chtěla, aby každá hračka trochu vypadala, jako když ji ušila máma svému dítěti,“ vysvětluje Helena Foltánová.

Vyroba menší hračky od vzteč stříhu do ruky po poslední steh trvá zhruba hodinu, práce na velké hračce dece zabere i celý den.

Hotový produkt putuje hned ke svému majiteli, na sklad se Helena Foltánová snaží nevytvářet, chce se vyhnout i monotónnosti.

„I když mám ušít třeba třicet žiraf, nejedu jednu po druhé, ale musím aktivity střídát,“ dodává.

A tak když si chce mezi práci trochu odpočinout, bere do ruky některou ze svých oblíbených knih.

Jehlu neuměla vzít do ruky

Foltánová četla ráda odmla, celě prázdniny proležela v knižkách a zamýšlela, že se vydá na knihovnickou školu. Jenže ji nevolali a záložní variantu neměla. Zasadili proto rodiče, kteří si pro svou dceru představovali něco praktického, a díky známostem jí popostřelili do prestižního učení v Třebízi na pánskou krejčovou.

„Do té doby jsem nedržela jehlu v ruce. Nebyla jsem jako ostatní holky, navíc ji nebvála. V podniku pak sice získala místo, ale na jejím vztahu k oboru se nic nezměnilo. Na pupud mistra si po večerech dodala oděvní průmyslovku a do toho se jí narodil první syn. Chvilku pak pracovala v pečovatelském domě a nakonec ještě dalších deset let v dětském výchovném ústavu.“

Tam byly položeny prapůvodní základy jejího podnikání s hračkami – když měla vyrobit ceny do fotbalového turnaje. Využila svého koničku – kreslení – a dovedností ze školy. Načrtla míče s velkým nosem, rukama i kopačkami a ušila je. „Pekpavilo mě, jaký měl úspěch. Pro tamní děti je vyrábím dodnes,“ říká Foltánová.

Proč se tím neživíte?

Zlom přišel zanedlouho, když vyrobila látková zvířátka do soutěží na rodinnou dovolenou. „Tehdy jsme připravovali odpoledne pro děti, hračky byly vystavené na verandě a šel kolem nějaký chlapík a obdivoval je. ‚To je na prodej? Já mám děti.‘ Rekla jsem mu, že je neprodávám, ale on se po chvíli vrátil a vyzval, jestli to dělá na kšeft. Pak pronesl pamětnou větu: ‚Zenská, vždyť to je tak pěkné, proč se tím neživíte?‘“ vzpomíná Foltánová.

Nakonec začali spolupracovat. Ona šila hračky, on je prodával. Pořídila si živnostenský list a ještě tři zaměstnání vyrobila.

„Po roce jsem zjistila, že zájem je velký a že si musím vybrat. Zaslouží rodinná rada a v roce 1996 jsem přicházela do tohoto domu,“ popisuje s tím, že nikdy svého rozhodnutí nelitovala, přestože si musela sežít i horší momenty.

„I když mi vždy velice pomáhal manžel, nakonec jsem si musela počkat, než dospěje nejmladší syn. Díky jeho pomoci se mohu věnovat výrobě hraček, všechny náležitosti kolem vyřizování místo mě on,“ uzavírá.

Autorka je spolupracovnice LN